

طاشينك
روزنامه
معمولاً : هر روز یکشنبه و سه شنبه

TACHINK
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԳ.	ՎԵՑ.	ԿՈ.
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ	80	4072	20
ՊՈԼԻՏԻԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ	80	4072	20
ԱՐՏԱՍՏԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ	25	13	30

Նամակներ պէտք է ուղղել իմաստագր. գրասենյակի
2. ՄԱՄՈՐԻԱՆ ԵՒ ՆՈՐԱՐԻԱՆ - ԻՍՏԱՆԲՈՒԼ

Journal Arménien «TACHINK»
Rédacteur - Directeur
HRAND MAMOURIAN - SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

Ս. ՍՏԵՓԱՆՆՈՍԻ ՏԱՃԱՐԻՆ ՇՈՒՐՁ

Ա.

Երէկ մեր Ազգային Լուսերու շաբաթը մէջ ներկայացուցած էինք Վիեննայի Միաբնակարանի Արքայապետ Գեր. Գրիգոր Ա. Եպս. Գրիգորեանի և Առաջնորդ Ս. Զոր միջև անցողիկ կերպով եղած այն խօսակցութիւնը, որ Ս. Ստեփաննոսի տաճարին նորոգութիւնները մտնէն զի տեղւոյ համար Արքայապետը մէկ պայտօն տալիս տեղի ունեցած էր ի մասին եկեղեցւոյ բակին մէջ գտնուած գերեզմաններու:

Արքայապետը շատ զիրարմոտեմի և պատշաճ է Գերապայծառ Արքայապետին և տաղութիւնը թէ՛ կրօնական զգացումի և բարեպաշտութեան հակառակ է որ Ս. Ստեփաննոսի բակին մէջ գտնուած գերեզմանները ոտից կտրուին և լաւ է որ բոլոր այս գետնի հաւասար գերեզմանաքարերը վերցուին ու տեղից ներքեւ հանգչող ոսկերիութիւնը ի մի ամբողջութեամբ յարմար տեղ մը գտնուին վրան մասնաւոր յիշատակարանի մը կառուցմամբ:

Մենք այս մասին շատ յաճախեցինք անդիմադրելի էինք խօսիլ բայց ինչ ինչ նկատուեցանք վերապահ կը գտնուէինք քարոզ: Ուրախ ենք որ հիմա, Գերապայծառ Արքայապետ մեր քաղաքը և մեր գերեզմանատեղի տաճարին շուրջ կատարած բարեգործ այցելութեան պատենութեամբ, առիթը կը տրուի մեզի խօսելու այն գերեզմաններու շուրջ, որոնց սրտաքարերու վրայէն, ինչպէս ամենքը, նորապէս և մենք, հարկադրուած շատ յաճախեցինք պատմութեամբ, կոխող տոմ անցնել ենք, ամէն անգամ սրտի մասնաւոր և անտեղիտուր ճշգրտութեամբ ու նենալով:

Արքայապետը Իզմիրեանի ո՞ր Հայը կրնայ ըսել որ իր կեանքին մէջ, գոնէ մէկ անգամ, կոխողութեամբ ու անցած չէ այն գերեզմանաձև քարերը, որոնք գրեթէ կիսով չափ, քիչ մը ամէն տեղ, կը յատկան մեր եկեղեցւոյ բակի իր չորս կողմէն, և ո՞ր հայը մեզի պէս սրտի արտակարգ ճշգրտութեամբ չէ ունեցած ամէն անգամ այս առթիւ զգալով ըրած ըլլալ քարեկոթութեամբ չէ մի մասնաւոր սրբապաշտութեան հաւասար ակամայ գործ մը:

Մեր եկեղեցւոյ շրջապատի սրտաքարի զրանց անմիջապէս սկսած միջոց տաճարի ներքին դռները ամէն օր և ամէն ժամ մեծեղանքու սրտին վրայէն կոխողութեամբ է որ կանգնելով և կը դառնանք ո՞ր միայն մենք Հայերս այլևս յաճախ ալ, երբեմն փաստածի մը ձևը առած ըլլալուն պատճառաւ, ամէն ազգէ անցորդներ ալ:

Մեծերներն ալ ունին իրենց լուռ բարբառն ու բողբոջ. բաւական է որ լուռով ըլլանք, Եւ ամէն անգամ որ կոխողութեամբ կանգնելով անոնց սրտաքարերուն վրայէն, կարծես մեր հոգեկան աշխարհի ականջներուն մէջ բողբոջու ձայն մը կը լսենք թէ՛ մեր կատարածը, հանդէպ իրենց, բարբառութեան հոմանիշ բան մըն է առնուազն:

Բայց լայնապէս բնութիւնը թուոյց թեւեր ալ չէ տուած մեզի այդ գերեզմանաքարերը առանց կոխողութեամբ կարենալ անցնելու համար, քանի որ այդպէս ընել հարկադրուած ենք իրենց բնական ընդմիջ, և քանի որ նախապատկեր պէս ալ

չենք կարող ամէն վայրկեան ու ամէն քայլափոխիլ ռատոստուսներ կատարել քարէ քար թռչելով, երբ ամէն անգամ առիթը կ'ունենանք եկեղեցի յաճախելու, Առաջնորդարան բարձրանալու և կամ Մեսրոպեան վարժարանը մտնելու:

Առջիջօր տեղացած առատ անձրևներու հետեւանքով մեր աչքով դիտելով թէ՛ Մեսրոպեանի սաները վարժարանը մտնելու համար անապահ գիտարութիւններու տեղի կը գտնուէին գերեզմանաքարերու միջև գոյացած դարձուիտներու լուծացած ջուրերէն առանց թրջուելու կամ խիստ զոտնալու իրենց անցնելը գրեթէ անկարելի նկատելով, ու շատերը մինչև ծռակները թրջուեցան, քանի որ նաեւ չենք ալ չկային այդ ջրային լիճերու վերայէն նաւարկելու, իսկ աւելի մանրիկ չորանձնները, ալ անգամ մը թրջուելէ վերջ, գրեթէ մահակական ճշգրտութեամբ մեր էր որ ջրերուն մէջ չփիկ չփիկ կուգային, առանց զգալու թէ գոցէ կըրնային հիւանդանոց խոնաւ ոտքերով: Ի՞նչ կարելի էր ընել, իրենց անցնելու համար այդ էր:

Եկեղեցւոյ բակին մէջ քանի մը նուրբ և ծամածուռ քարերէն անբաւարար են իրենց ծառայութեան այն հոծ և ոտքերէն երթնելովներու համար, որ լուր և մտնուածով կերակրի օրերուն անցուղարձը կը խնդրեն:

Աւելորդ պիտի ըլլայ ակնարկ մը ձգել խիստ ուռ խիստ և անկանոն դասաւորութեամբ մը գտնուեցած գերեզմանաքարերու շուրջ, որոնք տաճարին շրջապատին ներգաղանթութեան մը չի բերել վերջ տխուր և տգիշ անպատշաճութիւններ կը հանդիսանան պարզապէս: Ի՞նչ ենք խօսիլ այդ համայն գերեզմանաքարերէն շատերու մասին, որոնք երբեմն ինքնա կոչ հիւրերու համար առնուակի տեղ կը ծառայեն և կամ որոնց վրայ երբեմն ընկողմանած կը գտնենք մէկը որ իր պոչի վրէժէքով փռած պատկեր է և փառաւոր նիւթ մը կը քաշէ իր շուրջի երկնակէշ անտաքեր: չենք խօսիլ անոնց մասին, որոնց համար մեր այդ գերեզմանաքարերու սրտամասը յաճախ կը ծառայէ իր և տալիս խաղաղութեամբ անցնելու, ու չենք անդադրուած դարձնալ այն անձան ու անձան խօսուողութեան և վիճարկութեան շուրջ, որոնք կը կատարուին այդ գերեզմանաքարերու բողբոջութեամբ, զանոնք վերածնելով ճշմարիտ խորհրդարանի մը, ու կրօնականներն սկսած մինչև քաղաքական հարցերու ամենէն կիճուտ խնդիրները կը լուծուին պերճախօս հոծ տօրներու և անպատասխանատու բեմադրութեան կողմէն, բնական է ամէնքն ալ ինքնակոչ ըլլալու պայմանաւ:

Անբարեկրթութեան համապատասխանող կարգ մը երեկոթներ գտնուելով ընդհանրապէս այդ գերեզմաններուն շուրջ կատարուող, որոնք բնական է հայ ժողովուրդին բարեպաշտական զգացումները պիտի վերաբերեն, և եթէ ակամայ անոնցմէ քանի մը նմոյշներ ալ մէջ բերենք, ատոր պատճառը այն նախաձեռն խնդրութիւնն էր, որ ունէինք Ս. Ստեփաննոսի տաճարին նկատմամբ, քանի որ անիկայ իր վրեժ հոյակապութեամբ ոչ միայն ամբողջ Իզմիրի գոյնազան հասարակութեանց ազգայնապաշտութեան ամենէն պերճաւորն է, այլև ամբողջ հայկական

տաճարներու մէջ ալ անգագականներէն մէկն ըլլալու պատիւը կը բերէ մեզի և իր փառքին անկապտելի նախաձեռնութեան վրայ պէտք է որ բնականաբար ընեն նախելու գիտակցութիւնն ունենայ. և անոր պայծառութեան ու բարեպաշտութեան հոգը ստանձնէ Իզմիրի բարեպաշտ ժողովուրդը:

Ս. Ստեփաննոսի մեր փառաշուք տաճարին կարեւոր նորոգութեանց տա օրերուն մէջ, շատ գեղեցիկ և բարեպաշտ ատիթ մը կը ներկայանայ արդարեւ մեզի քանի մը կարեւոր և անհրաժեշտ նկատուած իրողութեանց շուրջ մեր համայն ժողովուրդին ներկայացնելու և հաւասարապէս բարեպաշտ ժողովուրդին նկատմամբ: Յաջորդաբար պիտի խօսինք անոնց մասին:

ԱՎՈ

ՀԱՅԵԼԻՒՆ ՄԷՋ

Որպէս թէ քիչ ըլլային մտահոգութեան խնդիրներն, հաճախ մէյմալ կ'ունենանք Ռաֆայէլի խնդիր մը, այդ էր պալատ...

Իզմիրի Հայ ժողովուրդը առհասարակ գոյացած է այդ մասին և մեծամասնութեամբ զարմանք կ'այայտէ որ արդէն ամեն Հայու խնդիրն առջև դրուած պարտաւորեալ մտղու մը համար, Պատու Ստեփանի մը կազմութիւնը կ'ընդունեն:

Այս է ընդհանուրին կարծիքը:

Եւ սակայն Պատու Ստեփանի անդամակցութեան հրաւիրուող Հայ մեծայարգ անդամներն պիտի ընդունին իրենց առաջարկուած պաշտօնը, այս ալ հարց մըն է որո՞ւ վրայ չեն անդադրուած երբեք անոնք՝ որ Պատու Ստեփանի կազմութիւնն աւելորդ բան մը կ'համարեն:

Անգամներէն մին հրաժարական տրուած է, պատճառ բռնելով իր հիւանդութիւնը, աւելի պիտի նախընտրէ որ այդ հրաժարականը պատճառաւորեալ ըլլար և «հիւանդութիւն» խեղճ պատրուակին տակ տրուած ըլլար, նոյն իսկ եթէ այդ ըլլար իրական չարամարտի հրաժարում մը:

Ի լրոյ կ'ողորմուին թէ՛ մնացեալ մեր բարեկամ երկու անդամներն ևս կ'որոշեն հրաժարական մը տալ, պատճառաւորեալ, ջախջախիչ հրաժարական մը, միանգամ ընդ միշտ թուելով Պ. Ռաֆայէլի անցեալ բարեմասնութիւնները... հանգէպ Հայոց և Պատու Ստեփանի մը կազմութեան անկարելիութիւնը պարզելով, ըսել միանգամայն թէ Հայոց սրտին ու խնդիրն առջև դրուած պարտաւորեալ մը չկրնար երբեք ինքզինքը չփոխել այս կամ այն կերպով:

Այսպէս հարցը լուծելէ հայելու մաքրելէ հետք այդ մարդուն հետ, պէտք է թողուլ կառավարութեան իր գիտածն ընելու և եթէ յարմար կ'տեսնէ Պ. Ռաֆայէլի թող կրկին պաշտօնի կոչէ, այդ ալ իր խնդիրն և հայոց նկատմամբ իր բռնելիք զիրենց կ'ախուռն պիտի ունենայ...:

Եւ այս կամ այն կերպով պիտի կըրնանք գաղափար մը կազմել թէ ինչ աստիճանի հայերն տեղ բռնած են տեղական իշխանութեանց կշիռն մէջ...:

ԵՍ

ՌՕՄԷԾ ԵՒ ԺԻՒԼԻԵՂ
ԵՒ ԲԻՍԻՐԻ
Թարգմանութիւն
ՄԵՍՐՈՊ ՆԱԽԱՊԵՏՈՍԻ
ԴԻՄ 5 ՈՐՁ.

ԱՐԻՒՆԻ ԵՐԱՅՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

—Տղա՛ս, եթէ վերջը թեթեւ է, ոտքի ելի՛ր և հրացանդ լեցուր, ըսաւ հարկաւորացիները:

Այն շտապեցաւ, երկրորդ ու երրորդ փափուկ մըն ալ լեցուց և կրակեց:

Չորրորդ փափուկը լեցնելու ժամանակ հրացանը ինքնուր լրացաւ և անոնց մերկացած սուրները դիւարին ցոլով մը կը փայլէին արեւին տակ:

—Չաւաղե՛ր, քաջութիւն: Թշնամին ձեր երէկի սարուկն է: Արեւծի պէս կըռուցէք...:

Հարկաւորացիներ խօսքը չկրկնաւ աւարտուլ, որովհետեւ գնդակ մը անոր կուրծքը ծակած էր:

Ու վնասները տեսնելով որ հարկաւորացիներ ձեռն վար կ'իյնայ, իրենց կատաղութիւնը կը կնուրդանայ:

Բայց ասիկա անկանոն, սանձարձակ կռիւ մը եղաւ:

Դեղատները կարկուտի պէս կը տեղադրուին իրենց վրայ, Թշնամիները անաւոր ուրուումը, հեծնազօրքի ձիերուն սմբակներուն տակէն բարձրացող արիւնտ փողին, հրամանատարներուն պոռուածները, ինքնուրուոյն հեծնաձիք և իրարու զարնուող սուրներուն շառաչելը անաւոր բան մը ունէին իրենց մէջ:

Այլ ևս մարդեր չկային հոն, Արեւնի հոտէն գրգռուած, միանգամ յօշոտուէն զինուորած գաղանթներ էին, որ կուրծք կ'ընծայէին, երես երեսի կը կռուէին, կը զարնէին ու կ'իյնային:

Երբ կռիւը վերջացաւ, ողորմաբար լեցուած էր դիակներով, որոնց մէջ տեղ տեղ վիրաստերու մարմինները կը գալարուէին:

Յակոբ պատկած էր Ալիի քով, Թշնամին իր մարմինն վրայէն անցած էր անոնց նշարներու որ անիկա կ'ապրէ:

Երբ թշնամիները, հրացանի ձայները լուծ էին, Յակոբ շտապեցաւ, կողմն վիրաստերու էր, բայց վերջը վտանգաւոր չէր, Գրգռուէն թաշկինակը հանեց և ամուր մը կապեց վերքը, Ալիի վերքը ծանր էր սակայն, Անիկա մեծած պիտի կարծուէր, Անոր վերքէն անոտ արիւն կը վազէր և եթէ սրիւնը զարգացնէր մը չըլլար, ապահովաբար պիտի մեռնէր:

Յակոբ պրպտեց Ալիի գրպանը, լսելի խաչոր կտոր մը գտաւ, զոր իրը թաշկինակ կը գործածէր Ալի, զայն քանի մը կտոր բրաւ և անոր ալ վերքերը կապեց:

Յետոյ իր վախճարային խորը մնացած քիչ մը շուրջ սրկեց անոր երեսին մինչև որ Ալի ինքզինքնիկ եկաւ:

Նոյն չկրցաւ ճանչնալ Յակոբը, որ զինք կը փայփայէր տղու մը պէս:

—Ինչպէ՞ս ես, Ալի:

—Բաւական լաւ: Բայց թշնամին ո՞ւր է: Վերքերս ո՞վ կապեց:

—Ես:

—Դու՞ն, Յակոբ:

—Հապա՛ս, պիտի կապէր, եթէ ես չըլլայի: Սակայն կերպով արիւն կը կորսնցնէիր, և եթէ արիւնը չզարգացնէիր, ապահովաբար չպիտի արթննայիր տեղես:

Այն վայրկեան մը զիտեց Յակոբը, որպէս թէ անոր խօսքերը հասկցած չըլլար:

—Մտիկ ըրէ՛, շարունակեց Յակոբ, անոք երկուքն ալ միեւնոյն գիւղին մէջ ծնած ենք: Ձեր տունը շատ հեռու չէ մերենէս, սակայն մենք գիւղին մէջ իբր թշնամի ապրած ենք իրարու հետ: Քու հայրը ըս-

պահանջն է իմ հօրն և դուք էիք որ մեր արանն ու կալը այրեցիք. մեր տունն ու տեղը աւերեցիք. Մայրս անխնայ ձեզ, որովհետև մենք տարինեքով թշուառ եղանք ու մեր թոկերին մէջ կրակ չվառեցաւ: Ի՞նչ եղբայրդ իմ քոյրս առեւանգեց, որովհետև այնպէս զխեղիք թէ մեր ինչք: ու մեր կիները ձեր «հալալ» իրաւունքն է: Դուք մեզի հետ իբրեւ գերի վարուեցաք ու մենք անմոռուն տարինք մեր վիպիկ վրայ զրուած չղթան. մինչև որ նոր դար մը եկաւ ու մեզ իրարու հաւասար հոգալեց: Դուք և ես միասին զէնք առինք հասարակաց թշնամիին դէմ: Երկուքսիս ալ կողք կողքի կռուեցանք ու ինկանք իրարու քով և մեր արեւները իրարու խառնուեցան...

Այլ ուշադրութեամբ մտիկ րբած էր: Հիմա բոլորովին գտած էր իր գիտակցութիւնը և վայրկեան մը լռելէ ետք ըսաւ.

— Դիտեմ որ, շատ չարիք ըրինք ձեզ և հիմա առանց ամենալու չեմ կրնար նաշիլ աչքիդ մէջ: Բայց քանի որ զիս մահուանէ փրկելու չափ վեհանձն եղար. ինծի ու իմ հայրերուս ներքեւ չափ ալ աղնիւ եղի՛ր: Վաղահի կ'ըսեմ որ ասիկէ ետք իմ եղբայրս պիտի ըլլաս, երբ առողջանամ ու գիւղ զառնամ մեր արտերը միասին պիտի հերկենք: Ի՞նչ ինչքդ ու կեանքդ իմ ինչքիս չափ պիտի յարգեմ ու ձեր կիներուն ու քոյրերուն պատիւը մեր պատիւին չափ նուիրական պիտի ըլլայ:

Եւ Այլ իր խնայող երկնցուց Յակոբին, որպէս զի գրկախառնուին:

Վերադարձը հաւաքող խումբը երբ հասաւ, Յակոբ և Այլն զտուս միեւնոյն գրկախառնուին մէջ...:

(Արեւելք) ՅԱՎԷ. ԳՂԱՍԵԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԱՐՅՈՒԻՐԸ

«Դեկտեմբեր»ի պատերազմական թըղթակեցը Աթէնքէն հետեւեալը կը գրէ.

Անոնք որ այցելած են յունական մայրաքաղաքը, խեղդի չէ թէ տակաւին քիչ ամիս առաջ, հիմա չպիտի կրնան այլևս Պալատի քաղաքը ճանչնալ: Բոլորովին ուրիշ տեսակ կ'ընենք մը, մեծ քաղաք երևում յատուկ եղող շարժումին հետ որն է կապ չունեցող շարժում մը Աստիի մէկ ծայրէն միւսը կը տիրէ: Պատերազմ ունինք: Մյս երկու բառերը բաւական են մութ գաղափար մը տալու Աթենացիներուն այսօրուան ներկայացուցած երևոյթին:

Աւելեւիք քաղաք չէ այս օրուն բնակիչները ճակատագրապաշտ ըլլան և եղբւրեանց վախճանին սպասեն:

Անոնք, թող ժողովուրդը չէ որ իրմէ հինգ քալ անդին անցած դարձած են տեղեկութիւն չունենայ:

Հոգի մը, բարբառում մը քաղաքին կուրծքը կ'ուռնեցէ, մինակ մարդու մը կուրծքին պէս:

Եւ որպէս լրագրողներուն յաւելուած, ներք իրարու ետեւէ կ'ելեն, որչափ լուրեր.

ըր կայծակի արագութեամբ ու մանրամասնօրէն կ'ուռնուին: Գլուխը եկածը կը պատմեն, այնչափ քաղաքին այս հոգին զգայուն կ'ըլլայ ցուցունելով ինչ այսօրուան եղածները ամէնուն համար են, ժողովրդական են, համակրանքալի են:

Ժողովուրդը զինուոր է, զինուորը ժողովուրդ է:

Եւ ուրիշ կերպով տեղաբերել պիտի ըլլար զանազանութիւն զինել այս երկու տարրերուն միջև. որոնք ուրիշ ատեններ իրարմէ շատ տարբեր ու զատուած են, սակայն այսօր բոլոր քաղաքացիներն ալ «խաղի» հագած են:

Սպասողներու զանոնք ամէնքն ալ իր մէջը առած է և Լաւոսակներ, սեղանաւոր, հրապարակագիր, երեսփոխանն ու կալուածատէր, զորաւորն ու մանրալաւաճող զօրքի զգեստ հագած՝ պատրաստ են հայրենիքուն համար միտնել:

Առջևը չափաւելիք խանդավառութիւն մը քաղաքին հոգին լեցուցած է: Ամենուն երեք է ուրախութիւն կը վսզէ: Հրապարակագիրներուն գրասենեակները սոսկալի բողբոջութիւն մը լեցուցած անձամբեր կուզէ հասնել թէ իր բանակն ու նաւատորմը ինչ վաւեր մէջ են և լրագրողները չ'ընալով ժողովուրդին լուրի մասին ունեցած անթիմութիւնը կ'առաջնել, կը ըստիպուին իրենց առած հեռագրիչները զուրը փակցնել, որպէսզի յիշուի հարկը մարդ մեկտեղ հաւաքուած զանոնք կարողան:

Պրիւսի մէջ ալ ասանկ ոգևորութիւն կայ: Երբ մեր նստած ուսուական Սթոն չ'գտնաւ նաւահանգիստէն ներս մտաւ, հանդիպեցանք չոգինաւի մը որ պահեստի զօրք տանելու վրայ էր: Թաշկինակներ կը շարժին, դրօշակներ կը ծածկին, կից-ցէներու աղաղակները երկինք կը հասնին:

Ռուսաստանէն, Պոլսէն և Իզմիրէն եկող և իմ շոգինաւիս մէջ գտնուող զինուորացիները «կեց»է Յունաստան» պոռաւով կը շարժեն իրենց պզտիկ դրօշակները, որոնք չինելու համար գիշեր մը ամբողջ աշխատած էին: Շոգինաւին յարկաւոր նստուած աստեղ կեցցէներու ձայները աւելի կը շատնան:

Ամէնքս ալ լրագրողները, կը լափենք: Ամէն վայրկեան երկրորդ և երրորդ տըպագրութիւն կուռնեն անոնք և Սէրֆիլէն, իրարու ետեւէ պատերազմական նախարարութեան հասած հեռագրիչները կը հաղորդեն: Արդէն այդ քաղաքին ծանօթ երկաթեայ Դուռն կ'ընկուած կիրճին ժողովարարութեան ստակալի կոնքներուն աւալին լուրերը հասած են:

Ժողովուրդը գիշերները չի քնանար, կոնքները կը վարէ Դահաժառանգը անձամբ:

Եւ մինչև կէս գիշեր հասաւ կոնքին ձեռք գտնուած ըլլալու տեսեսը: Աթէնք և Պրիւսի ոգևորուած՝ գիշերը ցորեկի փոխած քաղաքներու կերպարանք առած էին: Այն օրը ասանկ ոգևորութեամբ անցաւ: «Սաքի» հագած պահեստ.

տիւները տանելու յատուկ կառքերու և օդոմոպիլներու շարժումն մէջ քաղաքացիները ուրախ գլուխով կը պտտեն:

Ծ. Ո. — «Թեկերաֆոս»ի Աթէնքի թղթակիցը ներութիւն մը չ'արգելի իր թրդթակաւութեամբ իր տեսածներն կրկնութիւն են թուարքից բոլոր կեդրոնական քաղաքներուն մէջ տեսնուածներուն, ու իզմիր իբրեւ մայրաքաղաքէն ետք կարեւորագոյնը, նոյն սկզբնականութիւնն ունի ու նոյն վտանգութիւնն իր քաղաքի բնակիչները վրայ, որ հեղինակային նման անցեալին մէջ ցոյց չէ տուած ապկարութեամբ ու տկարութեամբ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՅՈՒՐԱԶ

ԻԶՄԻՐ

Քաղաք. Ժողովը Զորքաբերի երկույ իր շարժական նիստը գումարեց նախագահութեամբ Առաջնորդ Ս. Հօր և ատենապետութեամբ Տիրանէ Էֆ. Աշնանի: Ներկայ էին Յակոբ Էֆ. Հարենց, Միսաք Էֆ. Մօրուքան, Սարգիս Էֆ. Եփրեմ և Վարդան Էֆ. Էլմասեան: Կարգադրուեցաւ Պատրիարքարանէ հասած հեռագրիչները որ կը ծանուցանէին թէ 30-45 տարեկանները զինուոր չ'պիտի առնուին և անոնց մասին եղած հօգովածները զաղրեցուցուած են: Կուսակալութիւնէ գիր մը կը յայտնէր թէ ասիկէ առաջ ժողովուրդեան մէջ ցրուելու համար կարմիր Մահիկի յուրը 100 ոսկոյ տոմսակներ զրկուած էին Առաջնորդարան, բայց ատենց մասին ցարդ ուէ պատասխան չէր զրկուած: Որոշուեցաւ պատասխանել Վարմիր Մահիկի յանձնարումը արդէն տոմսակներ ցրուած ըլլալով և ամէն հայ արդէն իսկ անդիմէ նախապէս ստացած ըլլալով կարելի չէ եղած Առաջնորդարան զրկուածներն ևս ըստ պատկ, հեռաւար անոնք ամբողջութեամբ ետ կը դարձուին: Ի զիմաց Տեսնական Սարգիս Կարապետ Պալապան, ետն և Հայկ Շահինեան Էֆ. Ներքի ներկայանալով խորհրդակցութիւն մը ունեցան մեծ մօրթաքիտի գետինը վաճառման մասին: Քաղաք. Ժողովը նկատելով որ այն գետին վաճառման մասին Դաւառ. Ժողովը արդէն հարկ եղած արտօնութիւնը տուած է, Տեսնա, Սարգիս յանձնեց վաճառումը կատարել ապահով կերպով և շահաւոր եղանակաւ:

Ժողովը զբաղեցաւ նաև օրակարգի ընթացիկ խնդիրներով: Ի վերջոյ խառն ժողով գումարուեցաւ, ի ներկայութեան Կրօն. Ժողովէն Տ. Եղիշէ, Տ. Մեսրոպ և Տ. Դևոնք քահանայից Սալիսիցի Ահարոն Աճէմեան և կնոջ Էֆիսա: Իսկ պարենաթոշակի դատին վերաբնութեան համար: Ի ներկայութեան երկու կողմերուն զրաւուեցան Էֆիսաիսի վկայներուն գրաւոր վկայութիւնները, որոնք շատ աննպաստ դրոշներով կը ներկայացնէին Ահարոն Աճէմեանը: Ժողովը զատուալարութիւնը վերջացած հռչակելով յետ խորհրդակցու.

թեան հաստատեց Դաւառան. խորհրդով տուած վճիռը, ըստ որում Ահարոն Աճէմեան կը դատապարտուի ամսական ունի մէկու պարենաթոշակ վճարել իր կնոջ, նոյնպէս ետ դարձնել անոր անձնական գոյքերը:

— Առաջնորդ Ս. Հարը Զորքաբերի օր. Մէծիւր Խտարէի նիստէն վերջ, շնորհաւորեց կուսակալութեան փոխանորդ Քէմալ պէի պաշտօնը: Ինչպէս հին րէ. միմի օրով տեղւոյս Տէֆթէրտարն էր և անկէ ի վեր անպաշտօն կը մնար Իզմիրի մէջ:

— Կը լսենք թէ Հոգատար Որբախընամը բանակցութեան մէջ է Որբանոցի ներկայ չէնք վարձու տալու և Որբանոցը Գորտէլի փոխադրելու: Ինչպէս մենք ալ յաճախ չեղած ենք, ասիկա լաւագոյն գաղափարն է զոր գլուխ հանելու համար կը յուսանք որ Որբանա. մը հարկ եղածը ի գործ կը դնէ:

ՀՈԳԵՀՆԳԻՍԸ

Յառաջիկայ կիրակի ողբացեալ Տիար Դարեգին Դաւիթի մահուան քառասուն, քին առթիւ, Հոգեհանգստեան պաշտօն և պատարագ պիտի կատարուի Գերեզմանատան մատուան մէջ ի հանգիստ հոգւոյ հանգուցելոյն: Կ'հրաւիրուին ազգականք և բարեկամք ներկայ գտնուիլ սոյն տխուր արարողութեան:

ՃԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՈՒՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԻՆՍ ԽՈՐԻՐ օր հրապարակ հանեց նոր վարչապետ Քեմալ Դաւալի մէկ հեռագիրը որով Ն. Բարձրութիւնը իր պաշտօնի զուգահեռ անցնելը ծանուցանելով կը յանձնարարէ բոլոր Օսմանցիներուն, որ հայրենիքի հանդէպ ունեցած նուիրական պարտականութիւններուն մէջ չ'թերանան, երկրին կարգերը խանգարելէ հետո, կեանք, իշխանութեանց հրամաններուն հնազանդին և օտարներու հանդէպ օրինակի վարմանք մը ունենան:

ԻԶՄԻՐԻ ԽՈՐԻՐԻՆ Կուսակալ անուանուած է Նահանգիս նախկին Տէֆթէրտար Քէմալ պէ. որը քաղաքիս ծանօթ իր ուղղամտութեամբն ու հայրենասիրութեամբ:

ՀԱՂՈՐԴՈՒԵՑԱԿ Զորանապետ հիւսիս-արևմտ 235 հեղինակներու ցանկը որոնք պիտի վտարուին: Այս ցանկին մէջ կան ինչ ինչ պատուական քաղաքացիներու անուններ ալ, որոնց համար կը լսենք թէ ֆրանսական հիւսիսարևմտեան երաշխաւոր պիտի ըլլայ որպէսզի քաղաքս մնան: ՎՍԵՄ. Ռէշիտ պէ Զորքաբերի առաջատ Ուշաքի ձաճով Պոլիս գնաց ներքին գործոց նախարարութիւնը ստանձնելու համար:

Քրական բաներ պիտի տեսնեմ...

Դիւանէ աչքերը վերցուց այս վայրկեանին վանդակապատ պատուհանին վրայ ուր Բարտանեան կարծած էր նշմարել կրնող զուգահեռ: Այս անգամ, վանդակին ետեւէն մարդու գլուխ մըն էր երեցած: Այս մարդը Դիւանէի հետ արագ նշան մը փոխանակեց, յետոյ աներեւոյթացաւ ներքին կողմ...

Մտնեք պահ մը այս տան մէջ, առաջինը, ինչպէս ըսինք, կամուրջին ալ կողմը:

Հոն, վանդակապատ սենեակին մէջ, բարձրահասակ կին մը, նիհար, սեւերու մէջ, գիշատիչ թռչունի մը զլխով, բազի մը քով, սեղմ բերանով, խորագրիկն ակնարկով նստած է լայն բազկաթոռի մը մէջ:

Այս կինը, Հանրի Բ. Թագաւորին այրին է, Շարլ Թ. ի մայրը, Դաւթիւն տը Մէտիլին...

Անոր մօտ, զեռ երկտասարդ մարդ մը, որ պէտք էր շատ գեղեցիկ եղած ըլլալ, թատերական շարժուածքներով, չես գիտեր ինչ շարժուածքի ճկունութեամբ կեցած էր:

Այս մարդը՝ Ռուճիկիս էր, աստղագէտը...

“ԳԱՇԻՆ”Ի ՓԵՐՓՈՅԷ [26]

ՄԻՇԷԼ ԶԷՎԱԲՕ

ԲԱՐՏԱՆԵԱՆՆԵՐԸ

Փ. Գ.

ԶԱՅՆ ԲԱԶՄԱՅ, ԶԱՅՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Այս վայրկեանին Բարտանեան Բօն տը Պուաի մօտ կ'անան: Հոն, հանգին բաղմունքին մը, տատանեալ այն երկար և ուժգին ծիփանքերէն որոնք փրփրակէզ ծովու մը կնմանցնեն, աղաղակներ կարձակէր:

— Կեցցէ կիզ... Մահ հիւնձնեքու:

— Կլեմ, ըսաւ քաղքէնին: Կլեմ ժողովուրդը: Արդ՝ գիտես, ձայն բազմաց. ձայն Աստուծոյ...

— Ներքէք, դիտել տուաւ քաղքուրթեամբ ասպետը, անգլիերէն չեմ գիտեր...

— Անգլիերէն չէ պարոն, ըսաւ մարդը արհամարհաւ: Լատիներէն է: Եւ այս լատիներէնը կնշանակէ որ ժողովուրդին ձայնը, Աստուծոյ ձայնն է:

— Ահաւաստիկ բանը որ լաւ է գիտնալ,

ըսաւ Բարտանեան: Այսպէս, այս վայրկեանին, Աստուած է որ կ'պոսայ: Մահ անհաւատներուն:

— Այո՛, պարոն, եւ Աստուած է նաև որ իր ժողովուրդին ձայնովը, ցնծութեան աղաղակներով կողջունէ մեծ կիզը, որու համար հաւաքուած է այս ամբողջ, մեծ կիզը որ այսօր Բարիզ կ'ունէ և անկից պիտի անցնի Լուվր երթալու համար: Կեցցէ կիզ, Մահ պէտքանցիկին, մահ Ալպոնի...

Քաղաքացին, այս վայրկեանին բաժնուեցաւ Բարտանեանէ, ամբողջին մէկ հրմշտուքէն, զօրաւոր պահակախումբ մը հրացանակիրներու և նիկազաւորներու կուզէր կամուրջին չընկաները անցըր աղատ ձգել տալ: որպէս զի Հանրի տը կիզ որ կ'ստանար, հանգստօրէն անցնէր:

Բարտանեան կամուրջին մուտքին կողմ տեղաւորած էր, հին կիսափուր չէնք մը, որ բնականաբար անբնակ էր, որովհետև պատուհանները գոց էին, մինչդեռ միւս բոլոր տուններունը լեցուն էին հանդիսատեսներով:

Սակայն ասպետը նշմարեց կողմնակի առաջին տունը որ այդ չէնքին զիմացը կ'ընտէր, որ նմանապէս գոց էր, անոր

միայն մէկ պատուհանը բաց էր, բայց այս պատուհանը վանդակապատ էր, խիտ երկաթէ ձողերով:

Այս վանդակին ետեւ, ստուերին մէջ, Բարտանեան կարծեց տեսնել վայրկեան մը կնոջ մը դէմքը, որու աչքերը բոցավառ ակնարկներ կարձակէին ամբողջին վրայ, որ խուրդէն կ'ունէր:

— Մահ հիւնձնեքու...

Ինչո՞ւ համար... Այս միջոցին Բարիզի մէջ հիւնձնեքու չէին: Կամ թէ կ'ընտէրէին, պահուրտած էին: Եւ ասկից զատ Սէն-ժէրմէնի մէջ ստորագրուած դաշնագիրը չէր խոստանար բողբոջականներուն մայրաքաղաքին մէջ ազատ և հանգիստ մուտք ունենալ:

Բարտանեան յանկարծ տեսաւ ոսկերիչը, յագործը և գրածախը որ խուրձ խուրձ կ'աղէին և կարգախօս մը կուտային: Անոնքայնք որ կ'հետանային, կ'սկսէին ալ աւելի սաստիկ պոռալ:

— Մահ անհաւատներուն, մահ Պէտրին, ջուրը նետենք Ալպոնէ...

Այն ատեն Դիւանէ, Բէզու և Դէրվիէ հկան տեղաւորուելու կամուրջին ձախ կ'ղմ, ասպետին երեք քալ հեռու:

— Պիղատոս և Փառնոփաւս վկայ, մերմիջնց ան, կարծեմ թէ այսօր հետաքր-

NATIONAL UNION SOCIETY LTD

ՈՐՈՒ ԳՈՐԾԸ ՓՈԽԱՆՑՈՒԱԾ ՈՒ ԵՐԱՇԽԱՌՈՒԱԾ Է
PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԼՕՆՏՈՆԻ ՄԷՋ 1782 ԻՆ

Ընկերությանը ընդամենը դրամագրուշիր

պահեստ, Գոյքերը եւն. աշկի է քան

Վճարած է մինչեւ այսօր վճարներու համար աշկի քան

Այս հանրաժանօր ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ նորիսի դեմ շէնքեր, ապրանք, կարասի, գործարաններ, եւն. նպատուաւոր պայմաններով:

Անգլ. Ոսկի

15.000.000

88.000.000

ԾՈՒՎԱՅԻՆ ՃԻԻՂ

LIVERPOOL 11 DALE ST.

PHOENIX OF LONDON

Այս ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ նշանակաւ ամեն տեսակ ապրանքներ, ընդդէմ ծովային արկածներու:

Լիազօր ներկայացուցիչ Իզմիրի

Լ. ԵՒ Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

ԲԱՍՏԱ ԵԱՅԱՐԷԹ ՊԱՐԻՃԵԱՆ 33, 35, 37

ԱՅՍ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ՈՒՒՍԲԻՆ

Կրօնական հետեւալ վաճառատուններու մէջ.

Կրօնական շուկայի մէջ

ՀԱՅ ԼԱՅՆ ԵՒ Լ. ԵՒ Լ.

ՆՈՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԶԵՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԿԱՐԻ

ՎԱՍՏԵԱՆ (Եւրոպի Լատինի տէ Դայեթէն եւ Լընքի Բանքի Բանկերու մէջ)

Առիթէն օգտուիլ ուզող Դերմաններու, Դերմաններու եւ մանաւանդ արհեստ յունեցող երեսաստորաց համար ԿԱՐԵՒՈՐ Ա. Զ. Դ.

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու Արգոյ Հասարակութեան թէ՛ մատակարարէս 10-12 տարիներէ ի վեր Զուգահեռութեան Ուսուցիչի պաշտօնով Տաճկաստանի Հատ մը քաղաքներուն մէջ լազմաթիւ աշակերտներու եւ աշակերտութիւններու Զուգահեռութիւն ստիւգուցած եմ, որոնք այսօր ճակատաբաց եւ անվախ կը ձեւեն՝ առանց որ եւ է պակասութեան, եւ երբեմն առանց «բռնալ» մինչեւ իսկ հազուադէպ կը հազուեցնեն արդի նորաճաշակ եւ խստադասան յաճախորդներուն:

Այսքան տարիներէ ի վեր պաշտօնիս բերմամբ՝ արհեստիս մէջ ունեցած կատարեալ փորձառութեամբ՝ այս անգամ Զուգահեռութիւն ստիւգուցած փախաք ունեցող Դերման կը յարայնեցուս ամենէ նոր եւ ամենալիւրժին գրութեամբ, եւ մանաւանդ Հատ քիչ օրուան մէջ ստիւգուցուելու համար ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՄԷ Լազմալ կ'աղագրարեմ:

Մի՛ երթաք տարիներով եւ գերութեամբ ծառայելու. ԲԱՅՈՐ ՕՐ միայն կը բաւէ ձեզի կատարեալ «Մախատար» մը ըլլալու, եթէ օրը 2 ժամ այցելէք Վարժարանս:

Իսկ դուք արհեստ չունեցող եղբայրներ՝ ձեզ համար ալ 2 տարին կը բաւէ կատարեալ Դերման վարպետ մը ըլլալու, թէ կարելի եւ թէ ձեւելը սորվելով:

Կանանց համար ալ մասնաւոր դասեր կը տրուին իրենց բնակարանները, դահլուցիչ եւ անմրցելի դիմերով: Այս վերջիններս ալ մէկ ամսուան մէջ «Ժեօմէրի»ով պիտի կարողանան ձեւել՝ Պաշտօններ, Ժաքէթներ, Մանթոներ, Ժարմուխներ, Բէլերներ, Քաշքուսներ, Բոսթիմ Դայեթներ, Պէպէներ եւ վերջապէս ամէն տեսակ կանացի հագուստներ: Բանակցութեանց համար փախաքով կ'ընեն դիմել ԶԵՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԿԱՐԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆՍ:

Պատմահան, Սարգիս Բըրեքան, Ուսուցիչ Պ. ՊԱԼԱՊԱՆ 20-14

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE

ՌՈՅԱԼ ԵՔՉԵՆՃ

ՀՐԴԵՇԻ ԵՒ ԿԵՆԱՅ

ԱՊՈՆՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնալ 1780 ԻՆ ԼՈՆԴՈՆ

Դոյք ընկերութեան

Ա. Ո. 5.000.000

Վճարեալ Ապահովագրեալներու

» 42.000.000

ՀՐԴԵՇԻ ՃԻԻՂ.— Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ եւ ամեն կը կալուածք, կարասիք, ապարանք, նպաստաւոր պայմաններով:

ԿԵՆԱՅԻ ՃԻԻՂ.— Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ մօրզ կեանքի տեսութեան վրայ: Ուստի ապահովագրութիւնը, Ընկերութեամբ ապահովագրութիւն եւն. եւն. Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել:

Կ. Ո. ՈՍԿԱՆԵԱՆԻ
Քննիչ պատուիրակ

Ս. ՈՒԹԶՈԼ ԵՒ ԸՆԿ
Ընդհ. Գործակալ

ՏԻ Կ ԷՇԱՄ

ԿԵՆԱՅԻ ԱՊՈՆՈՎԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ԼՈՆԴՈՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1848 ԻՆ

Պատրաստ 1910 Դեկտ. 31ին

Օսմ. ոսկի

11,512,611

Առատաձեւն պայմաններ, Հախաւոր բաններ:

Ամեն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել Ս. ՈՒԹԶՈԼ ԵՒ ԸՆԿ

Ընդհ. ներկայացուցիչ Այտրքի կառավարեան

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE

BRANCHE MARITIME

ETABLI A LONDRES

EN 1720

Ծովային Ապահովագրական Ընկ. Իսկ վաստաւոր պայմաններով: Մտնաւոր պահպանութեամբ մը ընկերութիւն կ'ապահովագրորեն կրակի արկածներ, 10 օրուան նոյն անժամով մը «Թերանցներու» (Docks) մէջ ինչպէս յԱՆԿԻՄ Դոյնպէս եւ զիտայ տօքերու մէջ ինչպէս Մարսէյլի, Հալիպոլի եւն. եւն.:

Իզմիրի ներկայացուցիչ

F. BLACKLER

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԷՔ ՔԱՄԷԼԻԱԻ

(ՆԱԽՈՐԻ ԱՄԱՐԻԹԵՆ)

ՄԱՍՆԱՃԻՂ ՖԻՆԱՆՍ ԲԱՆ Թ. 33

Վաճառատան մէջ կը գտնուին ամեն ճաշակի յարմար ապրանքներ: Այնպէս ներկայ իրանակին համար, ընդունած ենք մեծաքանակ ապրանքներ: Գրեթէ ամեն գոհացնել ամեն նորաճաշակները: Գրեթէ ամենամեծ ամենալիւրժին, ապրանքներու տոկոսներ իւր անմրցելի: Այցելեցէք անգամ մը ՔԱՄԷԼԻԱԻՍԻ Վաճառատունը համոզուելու համար: ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹ-ԵՔՏԵՐՆ (NORTHERN)

ՀՐԴԵՇԻ ԵՒ ԿԵՆԱՅԻ ԱՊՈՆՈՎԱԿՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Իզմիրի Գործակալութիւն հաստատուած
1864 ԻՆ Ի ՎԵՐ

Դրամագրու ընկերութեան Լ. Ս. 3000000
Տարեկան Հասոյթ » » 1600000
Պահեստի զուտ » » 6673000

Ընկերութիւն նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ տնային կալուածներ, ործարաններ, ամեն տեսակ ապրանքներ եւն. եւն.:

Տեղեկութեանց համար դիմել առ

ՃԷՅՍՍ ՀԱԹԳԷՆՍՈՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԻԶՄԻՐԻԻ ՓՈՐՔ ԱՄՈՒՆ
Տրանկաք քաղ, Բաւաժ Սթուրցուհեկ

ESTABLISHED 1782

PHOENIX ASSURANCE
COMPANY L^D OF LONDON

Դրամագրու եւ պահեստի զուտ
Ո. 4,500,000 Տարեկան Հասոյթ Ո. 1,500,000:

«ՃԷՆԻԲՍ» 122 տարիէ ի վեր
մուտ սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան
կերութիւն մ'է եւ ցորդ հասուցած է
քան 27,000,000 Ա. Ո. Պատուագր համար

«ՃԷՆԻԲՍ» կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ, կարասիք եւ ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմաններով, Դիմել առ

Լիազօր Ընդհ. Գործակալ. Իզմիրի
Քառասոյց

F. BLACKLER